

L'ESCUPTOR PERE JOU

DAVID JOU I MIRABENT

Sitges

Convé que el record d'un artista no sigui merament literari —una biografia, una anàlisi de l'obra, una evocació periodística...— sinó que vagi acompanyat de la catalogació i conservació de l'obra i de l'agrupació d'un fons qualitativament il·lustratiu i quantitativament suficient per a la seva exhibició pública i coneixement directe. En el cas de l'escultor Pere Jou no s'ha produït, per ara, cap d'aquestes versions de l'admiració i de la memòria, però esperem que no triguin en manifestar-se d'una manera activa i eficaç. En el cas d'en Jou el problema de la indiferència o despreocupació és especialment urgent, perquè una part important de la seva obra —pensem especialment en els magnífics capitells de Maricel de Sitges— es va perdent de manera irreversible, sotmesa a l'erosió de l'aire de la mar. Aquestes notes pretenen ser un toc d'atenció, una crida concreta i una divulgació, en fi, de les dades biogràfiques més imprescindibles.

Aprentatge: 1891-1915

Pere Jou i Francisco va néixer el 3 de novembre de 1891 a Gràcia, al carrer Progrès 38, "entre Llibertat i Fraternitat", com a ell li agradava de dir tot bromejant amb els noms vuitcentistes dels carrers d'aquells encontorns. Els seus pares es dedicaven a la guarnicioneria, mantenint-se en una situació econòmica justa, de vegades problemàtica. Al cap de sis anys neix el segon fill, Francesc, i la família arriba a la seva forma definitiva. No estarà fora de lloc que recordem també, ja que parlem de referències familiars, el nom d'un cosí germà que després serà ben conegut: el gravador i tipògraf Lluís Jou i Senabre.

Els inicis de Jou en l'art foren difícils. Després d'una breu temporada escolar va entrar a treballar en diversos tallers de fusteria i ebenisteria, tot acudint els vespres a classes d'escultura, que va començar al "Ateneo Obrero de Gracia". Va ser en aquest "Ateneo" on va conèixer Pau Gargallo, que aleshores hi feia de professor d'escultura per arrodonir els seus ingressos, i que de seguida es fixà en l'atenció del seu alumne, el més jove de la classe. Va proposar-li, llavors, que li fes d'ajudant a l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, on s'encarregava de la decoració escultòrica d'alguns pavellons. Fou així com Jou tingué per primer mestre Pau Gargallo. Poc temps després, aquest marxà a París i Jou començà a freqüentar els cursos de Llotja, on tingué com a professor el cèlebre Venanci Vallmitjana i on guanyà alguns premis en concursos de l'"Associació Escolar Artística", formada per alumnes d'aquella escola.

Sitges: Maricel i Prado, 1915 - 1920.

Llicenciat provisionalment del servei militar —que havia fet, en part, a la Seu vella de Lleida, que llavors feia de caserna— Jou vingué a Sitges el 15 de maig de 1915. L'ocasió es presentà a través de Carles Capdevila, un marbrista barceloní del carrer de la Plateria que s'encarregava d'alguns treballs al palau de Maricel, llavors en construcció. Miquel Utrillo, que en dirigia les obres, li havia demanat un escultor per a petits encàrrecs. Capdevila pensà en Jou, qui al principi refusà l'oferta, per prevenció contra la vida de poble. A la fi, donat que la feina duraria només uns mesos i que

Pere Jou
al
seu taller

Capitell de Maricel,
1915-1920

els finals de setmana podria anar a Barcelona, acceptà. Utrillo s'adonà des del principi de la traça excepcional de l'escultor i li féu encàrrecs més importants que els previstos. I fou així com Jou començà a esculpir els capitells de portes i finestres de Maricel, deixat a la pròpia inspiració.

El conjunt en qüestió és copiós, ric, i ens sembla, pel gran domini tècnic, per l'esperit d'observació, de realisme i d'ironia crítica, la seva obra culminant. Nosaltres li faríem un lloc rellevant en les produccions de l'escultura catalana del segle vint. Si se salven de la destrucció erosiva, és indubtable que aquesta apreciació arribarà a ser àmpliament compartida. Els temes de bona part dels cinquanta capitells es basen en famoses faules que l'escultor va conèixer a través de les versions d'Iriarte i Samaniego aplegades en una obra didàctica de literatura del catedràtic Montlau —"Los huevos", "El burro de las reliquias", "La zorra y el cuervo", "El mono y el titiritero", "El oso, la mona y el cerdo", "El oso y el amigo de los jardines" ... d'altres capitells són alegories de grans temes —vida i mort, abundància i fam, activitat i deixadesa, coratge i covardia, pau i guerra—, basades en una observació subtil de la realitat quotidiana que també trobem, sense finalitat simbòlica, en altres capitells que representen escenes de la construcció de Maricel. L'estil és minuciosament detallista. Molts rostres corresponen a personatges reals que treballaven en l'obra de Maricel o que eren coneguts en el poble. L'esperit crític de les faules té aquí una penetració incisiva però no feridora, més escèptica que no pas aspra. No ens podem permetre el luxe de parlar-ne amb més detall en aquestes notes. Una descripció més detallada pot trobar-se en diversos articles que hem publicat en el Butlletí del Grup d'Estudis Sitgetans. Recomanem, això sí, que en visitar els museus del Cau Ferrat i Maricel, a Sitges, no deixin de fixar-se en els capitells de què hem parlat.

L'obra de Maricel, obstaculitzada per la crisi de 1917, que militaritzà els joves que es trobaven en situació de reserva, entre ells Jou, va ser llarga i no acabà fins a 1920. Jou, encara no marxà de Sitges, sinó que es quedà a fer un fris per a la façana del Casino Prado, prenent com a motius escenes de la vida i de les festes del poble i del teatre, que havia presenciats en algunes importants manifestacions modernistes com la representació de

"La Fada" l'any 1897. A la fi arribà un moment en què ja sense encàrrecs que el lliguessin al poble, hauria pogut marxar-ne definitivament. Però Sitges havia ocupat la vida de l'escultor des dels 24 als 29 anys, i fem referència a l'edat per no haver d'insistir en la importància —no només artística— que per a ell tingué aquesta etapa. Tan important va ser, en fi, que a Sitges s'enamorà, es casà, com veurem, amb Antònia Andreu Mitjans, s'hi establí i s'hi quedà per a sempre més.

Exposicions i encàrrecs 1920-1923

Durant la seva estada al Maricel i al Prado, Jou ocupà molts vespres i moltes hores de pluja en la realització de diverses obres, sobretot el retrat en fusta de la seva promesa i diversos nus femenins, que presentà a les Exposicions de Belles Arts de Primavera dels anys de 1919, 1920, 1921 i 1922. El cèlebre crític d'art Feliu Elias (Joan Sacs), en feia en un article d'abril de 1919 el següent elogi: "Jou és un virtuós de la fusta tallada, és el nostre primer tallista; el seu estil, per no dir la seva visió, que encara no apareix ben definida, oscil·la entre els cànons de Ceret i el millor goticisme". I el mes de juny de 1920, en un article a La Publicidad, el mateix crític comenta: "Pere Jou és un estimable escultor, enamorat de les formes senzilles, rabassudes i plenes que conreen els escultors de Ceret. Però Jou, que sobrepassa en habilitat alguns d'ells, els queda per sota respecte del seu sentiment de la naturalesa i de la vida. En l'art d'en Jou hi ha quelcom de recepta que li impedeix de veure-hi pel seu propi compte i de desenvolupar la seva traça, que sembla gran". A poc a poc l'escultor anirà superant aquestes vacil·lacions i anirà perfilant el seu estil propi.

Els treballs de Sitges, de cara al carrer, oberts a la contemplació pública, li portaren altres encàrrecs, com el del senyor Albert Fontana, cunyat de Rafael Puget, sobre qui Pla escriví el el seu llibre espurnejant "Un senyor de Barcelona". A prop de la bella masia de Corriol que Puget tenia a Collsacabra, Fontana hi edificà una casa de camp, anomenada "La Fontana". Per a enriquir la construcció amb el treball d'un escultor, Utrillo li recomanà que pensés en Jou, cosa que Fontana, que en coneixia els capitells de Maricel, trobà plausible. Fou així com Jou passà a Corriol

uns mesos de primavera, que trobà feliços i divertits i que evocà després amb certa freqüència. Allà pogué conèixer, per exemple, el canonge Colléll, personatge que l'impressionà, i el musicòleg Mn. Higiní Anglès. A la tardor de 1920 Jou tornà a Barcelona, on acabà alguns encàrrecs per a la Fontana, entre els que destaca una font notable, que té com a columna els xiquets de Valls, com a pica la sardana i la cobla com a pinya central de la pica. Aquesta font, exposada a les galeries Laietanes la tardor de 1924, fou elogiosament comentada.

Durant aquest temps Jou freqüenta el Cercle Artístic de Sant Lluç, i esculpeix i dibuixa activament. El febrer de 1922 el trobem en la tercera exposició de l'Agrupació d'Artistes Catalans a les Galeries Dalmau de la Portaferriça, amb dibuixos de qualitat de boix i diverses escultures en fusta. En aquesta Agrupació, formada per artistes joves, s'hi apleguen els pintors Vidal Gomà, Bosch Roger, Creixams, Bracons, Callicó, Daura, Musons, Girbal, Ragui, Salvà i Cano. Jou n'és l'únic escultor. La crítica constata que encara que l'agrupació hagi fet una mena de professió de fe d'avanzada, el seu esperit i la seva sensibilitat estan molt lluny de l'avantguarda. En el cas de Jou, aquesta observació és evident. En la quarta exposició de l'Agrupació, el gener de 1925, també a les galeries Dalmau, Jou hi participa amb un capitell i un nu de noia en pedra.

Els anys 1923 - 1931

El mes de desembre de 1923, el dia de Sant Esteve, Jou es casa amb Antònia Andreu. Les últimes obres d'abans de l'esdeveniment són l'escut de la Casa de Correus de Barcelona i unes mènsules i uns relleus que es troben a l'església de Newport, als Estats Units. El viatge de noces, llarg en durada i en recorregut, els porta per França i Itàlia i li dona ocasió de contemplar en directe obres llargament admirades. A la tornada del viatge s'instal·len a Barcelona durant una temporada. Des d'allà es desplaça, a causa de diversos encàrrecs, a Ateïlla i a Berga. En aquesta darrera població esculpeix una sèrie de capitells per al mausoleu de la família Bessacs, amb escenes de l'Evangelí. Són uns capitells més petits que els de Maricel i no tenen l'espurneig de la ironia i de l'anècdota, però són una obra notable que, com la de Sitges, va destruïnt-se per l'erosió de l'aire i del fred.

L'estada a Barcelona no dura gaire. Aviat es trasllada a Sitges, amb la família, i hi compra un terreny no gaire lluny del Vinyet, on fa un taller i després, ell mateix amb l'ajuda de la dona, s'hi va fent a poc a poc la casa. Durant aquesta època anirà alternant el treball de l'obra amb els encàrrecs que van sortint: alguns escuts, alguns relleus, uns quants sants, de tant en tant algun retrat i escultures diverses que fóra massa llarg de detallar. Participa, durant aquests anys, en la Primera Exposició General d'Art Litúrgic (novembre-desembre 1925), al Concurs d'Urbanització de la Plaça de Catalunya (desembre 1926), a les Exposicions d'Art del Penedès (Vilafranca, agost 1926; El Vendrell, juliol 1927; Vilanova, novembre i desembre 1929), a la Segona Exposició de l'Associació d'Escultors (Barcelona, maig 1928) i a la Segona Exposició d'Art Litúrgic (Barcelona, novembre - desembre 1928). Durant l'Exposició Universal de Barcelona de 1929 col·labora en l'ornamentació escultòrica del Pavelló de la Ciutat amb un escut, motius ornamentals i diversos sants de la balustrada.

La primera exposició individual: 1931

El mes d'abril de 1931 exposa individualment per primera vegada. L'exposició té lloc a les Galeries Laietanes i en principi és anunciada del 4 al 19 d'abril, però es veu interrompuda a causa de la proclamació de la República i és prorrogada fins al 24 d'abril. En el catàleg consten quinze escultures, vuit pedres, sis fustes i un bronze, i diversos dibuixos.

En aquesta exposició trobem ben marcades, ja, les característiques de la seva obra, tant en estil, com en tècnica, com en motiu. És interessant reproduir en aquest punt alguns dels paràgrafs de l'article que Rafael Benet dedicà a l'exposició en un article a "La Veu de Catalunya" del 19 d'abril de 1931: "Pere Jou exhibeix escultures i dibuixos. Jou és, sobretot, un home de l'ofici que sap tallar la pedra dura directament i sap tallar també la fusta, traient de cada matèria resultats escaients. Talla i brunyeix la pedra amb veritable sensualitat; talla la fusta amb passió vertadera".

"Hom descobreix tres concepcions en l'art de Jou: una de popularista, una altra de decorativa i una altra de més realista. Els

Restauració del
retaulle de
Sta. Maria la Blanca
(Sant Joan de
las Abadeses)

Pere Jou:
escultura en
pedra
de Sitges

seus sants i imatges tallats en fusta, sobretot, tendeixen vers l'art popular —recordem els capitells que executà a Sitges fa alguns anys. Les seves figures nues tallades en pedra estan orientades vers el decorativisme de certs escultors eslaus, germànics o francesos. Hom reconeix ací una mica l'ombra de Bourdelle i de Mestrovic. I, finalment, en els retrats i en algunes testes exhibides, hom hi recapta un sentit realista. Es dintre aquest camí on ens satisfà més l'escultor Jou, tot i reconeixent en els altres aspectes mèrits, potser superiors quant a la pura emoció de la qualitat..."

El crític de "El Día Gráfico", M. Alcàntara Gusart, fa el 14 d'abril de 1931 un altre comentari que té l'interès de relacionar l'obra de Jou amb la de Manolo Hugué, tot remarcant-ne les evidents diferències: "La setmana passada, en parlar de l'exposició d'escultura que en Manolo Hugué té oberta a la Sala Parés, dèiem que el seu era un art genial de caracterització. De l'escultor Pere Jou podríem dir-ne, en veure l'obra que presenta a les galeries Laietanes, que el seu és un art genial d'estilització. La diferència consisteix que mentre Manolo Hugué obté el sabor picant de la seva escultura gràcies a l'extracte que la seva intuïció artística aguditza i concentra de les característiques essencials del model, Pere Jou assaona les seves creacions amb les espècies del seu propi concepte artístic, del seu estil..."

1931 - 1942

Altra vegada a Sitges, després de l'exposició. L'obra de la casa és a mig fer. Cal seguir. Ell i la seva dona s'hi dediquen amb tenacitat. Els fills —quatre— van creixent. Un escultor amb família nombrosa i que visqui només del seu art, construint-se, a més la casa, és digne de tota admiració.

Pel Nadal de 1931 els "Amics de l'Art Litúrgic" encarreguen un pessebre col·lectiu a artistes del cercle de Sant Lluc. Jaume Busquets i Francesc Vidal Gomà s'encarreguen de muntar sis diorames, cadascun d'ells corresponent a un paisatge de la vida infantil de Crist, i les figures s'encarreguen a diversos escultors: Pere Jou, que s'ocupa dels pastors que porten ofrenes a Jesús, Charles Collet, Rafael Solanich, Martí Llaurador, Angel Ferrant

i Josep Granyer. Aquesta és una de les poques experiències que Jou farà amb terra cuita.

L'octubre de 1932 té lloc a Amsterdam una Exposició d'Art Català. Hi participen uns setanta pintors i vint escultors. Feliu Elias s'encarrega de la selecció, instal·lació i organització. Entre els escultors destaquen Enric Casanoves, Josep Llimona, Josep Clarà, Jaume Duran, Frederic Marès, Jaume Otero, Pau Gargallo, Pere Jou, els germans Oslé i Vicenç Blasco. Jou hi participa amb un bust en bronze de la seva filla Vinyet.

Jou intervé en la vida local de Sitges. A la mort de Rusiñol l'any 1931, el "Cau Ferrat" passa per disposició testamentària del personatge a la Vila, i es constitueix un Patronat del museu, del que Jou forma part com a artista sitgetà, junt amb el poeta Trinitat Catasús i els pintors Arcadi Mas i Fontdevila i Joaquim Sunyer. Jou s'ocuparà, a més, d'esculpir la placa historiada commemorativa de la inauguració del museu. A més, participa en les Exposicions d'Art de la FJC de Sitges (1932, 1933, 1934 i 1935), i al Segon Saló de Primavera (1933) i a la Tercera Exposició d'obres inèdites d'artistes del Cercle de Sant Lluç (1933).

L'obra culminant d'aquest any és l'ornamentació escultòrica de la façana del Grup Escolar Collaso Gil, al costat de Sant Pau del Camp. El col·legi és obra de l'arquitecte Goday, autor també de dues obres ja esmentades: la Casa de Correus de Barcelona i el Pavelló de la Ciutat de l'Exposició Universal. L'ornamentació consta d'uns lleons per als pilars de l'entrada, quatre nens per a les cornises del terrat i sis al·legories (Marina, Lectura, Geografia, Agricultura, Indústria i Música) que representen un capítol a part en l'obra de Jou. Efectivament, les formes rabasudes, espesses i pesades grates a l'escultor han esdevingut aquí, per imposició de l'estructura de la façana, altes, allargades, verticals, aèries i estilitzades.

El dia que comença la guerra civil, s'acaba d'instal·lar l'última biga de la casa de Jou. L'obra queda interrompuda, a mig fer. Serà una temporada dura, en què la recerca del menjar quotidià per totes les masies de la comarca ocuparà gairebé la totali-

tat de les hores del dia. L'octubre de 1938 exposa al Saló de Tardor. També correspon a aquest període una frustrada exposició d'artistes catalans a Mèxic. El vaixell que transportava les obres va ser interceptat per la flota de Franco. A la nit, Queipo de Llano comentà per la ràdio que amb les obres d'art capturades s'havia decorat la casa. No es va saber res més de les escultures d'en Jou fins que aquest les descobrí casualment a Burgos, molts anys després, durant una excursió. Una d'elles la recuperà i l'altra és al Museu d'Art Modern de Madrid.

En acabar la guerra entren a Sitges amb les tropes de Franco alguns artistes com Monjo, Puigdemolas i, sobretot, Pere Pruna, que s'instal·la al costat de can Jou, a casa del pintor Sunyer, i que es farà gran amic de l'escultor. La postguerra portarà una certa quantitat d'encàrrecs, sobretot d'imatges per reemplaçar les perdudes en els incendis i robatoris de les esglésies. Entre elles citarem el Crist de la Parròquia de Sitges i diversos tabernacles com la Mare de Déu dels Dolors i la Pietat o Mare de Déu dels Mariners. A més, Jou ingressa a l'Escola Massana com a professor d'escultura. Molt lentament, la situació familiar es refà.

La segona exposició individual: 1942

L'any 1942 és el de la segona exposició individual d'en Jou, motivada sobretot per la duresa dels temps i la necessitat de vendre. El local va ser el de les galeries Syra, a Aragó - Passeig de Gràcia, i durà del 18 d'abril al primer de maig. Al catàleg figuren vint-i-dues escultures: dues pedres, una fusta i disset bronzes. Aconseguí vendre'n algunes i obtingué alguns encàrrecs. Dintre de l'atonía general, el resultat no fou desencoratjador.

1942 - 1951

Aquests anys són monòtons. Als matins, Jou treballa al taller. A les tardes agafa el tren per anar a donar les seves lliçons a l'Escola Massana. Ramon Planes, en el "Libre de Sitges", comenta: "L'home Pere Jou és el més antiartista que hom pugui imaginar. Sota la inseparable gavardina, agafa el tren, cada tarda, per anar a fer de professor a Barcelona. Durant el viatge, però, parla de fútbol amb Frederic Soler i, quan torna, havent sopat, juga als escacs amb Antoni Almiñana..."

El futbol, els escacs: dues passions (sobretot la primera, que el fa anar a Barcelona fins i tot els diumenges). I les converses al tren, amb els habituals: quin humor, quina ironia, quina senzillesa recorden, encara divertits, els qui el coneguren! Jou fou home una mica tímid, retret, allunyat de grups i de capelles, poc propens a les especulacions teòriques. D'aquest allunyament en sortí perjudicat pel silenci, des del punt de vista de la fama.

La tercera exposició individual: 1951

L'any 1951 és notable en la vida de Pere Jou. La peculiaritat d'aquest any se centra principalment en l'últim trimestre: Jou presenta l'escultura "Simó Pescador" a l'Exposició de Belles Arts de Tardor de Barcelona i en rep el Primer Premi. Els premis de pintura i de dibuix correspongueren respectivament a Domènec Olivé Busquets i a Josep Amat Pagès. L'Exposició s'inaugurà el 26 de setembre al Museu d'Art Modern del Parc de la Ciutadella i els premis s'entregaren el primer de febrer de 1952 al Reial Cercle Artístic. L'obra en qüestió, el "Simó Pescador", és una talla directa en pedra de Sitges, plena de virilitat i de força, en què Sant Pere ha quedat un moment aturat, immòbil, pensatiu, tot acotat amb un gran peix entre els genolls. L'escultura fou adquirida per l'ajuntament i es troba exposada al Museu d'Art Modern de la Ciutadella.

Aprofitant l'èxit, Jou organitza la seva tercera exposició individual, del 6 al 19 d'octubre a les galeries Syra. Són vint-i-dues escultures: catorze pedres, un alabastre, tres fustes i quatre bronzes. En opinió de Josep M. Junoy, manifestada en "El Correo Catalán" del 12 d'octubre, "Jou exposa el millor conjunt que fins ara hem pogut veure de la seva obra. Totes les escultures són en matèria noble, pedra, alabastre, fusta i bronze, i totes elles treballades directament... Els nus són apretats i arrodonits, una mica de la forma Kmen o indostànica, menys subtils que els de Manolo Hugué, però més sans i directes. Llàstima que les extremitats, les cames i els braços, presentin sovint algunes inflors i pesadeses inútils. Però el mal ve ja de Maillol, del citat Hugué i d'altres escultors posteriors que han volgut arquitecturitzar excessivament l'escultura. El pulimentat de les seves escultures en gra de pedra natural mate i en superfície llisa i lluent són molt aconseguits...".

Pere Jou: Simó Pescador, 1951 (Primer Premi Saló de Tardor de Barcelona, 1951)

La premsa, en aquest cas, parlà bastant de l'exposició. La fama de Jou, ja sòlida i acreditada en unes minories conegudes, es dilatà notablement. El mateix any participà també a la "Biel·l Hispàno-Americana" a Madrid.

1951 - 1964

Una peça remarcable de Jou, molt difosa i poc coneguda, és el bon lladre del Davallament de Sant Joan de les Abadesses. Molts llibres porten el retrat del cèlebre i bell grup romànic sense fer cap mena de comentari que una de les peces és moderna. És un detall que fem notar tot de passada. A més del Davallament, Jou restaurà a Sant Joan de les Abadesses el retaule gòtic de Santa Maria la Blanca, en alabastre, per encàrrec del gran col·leccionista i mecenes senyor Jaume Espona i Brunet. La penetració de Jou amb l'obra fou tan gran que, havent trobat per casualitat, no gaire després de la restauració, un dels fragments que faltaven del retaule, es comprovà que era gairebé idèntic al que Jou havia fet.

Durant aquests anys, que van des de la seva tercera exposició individual a la seva mort, trobem Jou en l'Exposició d'Art Religios Actual del XXXV Congrés Eucarístic Internacional de Barcelona (1952), en l'Exposició de Primavera de Barcelona (1954), en la Segona Biennal de l'Havana (1954) i en l'Exposició d'Art Cristià Actual, de Barcelona (1963). L'any 1960 esculpeix un Sant Francesc d'Assís amb el liop, en pedra, que es troba al Parc Zoològic de Barcelona, i que fou inaugurat el dia de Sant Josep d'aquell any amb una gran festa.

Jou morí després d'una lenta i dolorosa malaltia. Retirat ja de l'Escola Massana, els últims anys de la seva vida continuà el fris del Casino Prado, que havia iniciat l'any 1920. L'obra el revifava, el rejuvenia i li feia oblidar la seva malaltia. Durant aquest període, va ser molt fotografiat pels viants i admiradors, en plena activitat, esculpint la biblioteca del Casino, les vetllades d'escacs, les caramelles... L'obra restà inacabada amb la seva mort, esdevinguda la matinada del 19 d'abril de 1964.

Alguns detalls pòstums

Des d'aleshores, després dels articles necrològics, s'ha parlat poc de l'obra de Jou. Tot i això, s'organitzà una subscripció popular per fondre en bronze una sirena que Jou havia fet molt il·lusionadament. No és cert que estigui inspirada en la de Copenhague, tan coneguda. A part de les diferències evidents, ja la trobem dibuixada en els seus carnets de primera època i és més a prop de la sirena del poema de l'Empordà de Maragall que no pas de la sirena nòrdica. Després d'una temporada en uns jardins de la Ribera, l'any 1973 la sirena és traslladada a la Punta. Encara no ha arribat, ens sembla, al seu emplaçament ideal.

També per la Festa Major d'aquest any 1973, patrocinada per l'Ajuntament se celebra una exposició homenatge, del 19 al 30 d'agost, al Maricel de Sitges. Fou una exposició antològica, amb més de cinquanta peces: disset pedres, vint fustes i dotze bronzes, procedents de museus i col·leccions particulars. L'exposició fou molt visitada i donà una idea de la importància de l'obra de Jou. Dissortadament, tingué poc ressò en la premsa.

Algunes consideracions generals sobre l'obra.

Jou treballà fonamentalment tres materials: la pedra, la fusta i el fang per al motile dels bronzes. La pedra, és clar, era el seu màxim orgull, sobretot la pedra de Sitges. L'esculpid a directe, sense model, sense esbós previ. Aquest és un detall important: és el que distingeix un creador d'un copista. Maillol havia comentat en certa ocasió: "Si copieu un nas o un coll, què voleu que en surti? Però si ho feu sense copiar, arribeu a donar-li grandesa, noblesa. Una estàtua, cal tenir-la al pensament. I cal saber de memòria les formes del cos humà, per poder fer l'estàtua sense haver de copiar el model. Els escultors, avui en dia, prenen un model al taller i el fan posar-se de diferents maneres: "És bonic, el faré" ...Què voleu que en surti, d'això?".

Jou acostumava a dir, sense donar-hi importància, que es limitava a treure la pedra que en sobrava, alliberant així l'escultura latent de l'interior. Es caracteritzava, en aquest treball, per un gran respecte pel material, conservant-ne, mentre podia, la

forma, que condicionava l'escultura fins a extrems de distorsió, de vegades. El cànon va ser sempre espès, rabassut, concentrat i compacte, de gust massís i arcaic. I quant a la tècnica, tenia una característica ben marcada: quan l'obra s'hauria pogut considerar acabada, ja en la plenitud de la seva forma, Jou segueix polint la pell de l'estàtua fins a deixar-la lluent, tibant, viva. Les robes, els cabells, la base, tota la resta, queda en canvi tal com havia sortit del treball anterior: granelluda, aspra, mate. El contrast aconsegueix per a l'obra una tensió de vitalitat. En aquest estil esculpeix una determinada quantitat de figures femenines nues, en posicions diverses. I no serà pas l'obsessió d'una temporada, sinó que al llarg de més de quaranta anys es dedicarà, superant-se, a aquest tema amb aquest estil.

Els motius de les fustes són més diversos. Hi alternen figures femenines amb personatges del santoral. Té una sèrie de sants (St. Pau, St. Pere, St. Jaume, St. Cristòfol, St. Martí...) amb característiques ben marcades: són imatges petites, d'uns dos pams d'alçada, si fa no fa, treballades amb molta atenció i minuciositat, hieràtiques, contingudes, a gran distància del barroc, plenes de pau i de calma.

Els fangs, després guixos, després bronzes, acostumen a ser figures femenines nues, molt més despreses de la matèria que les de pedra, com és lògic. Però també en bronze esculpí una sèrie de figuretes amb personatges populars: àvies, padrines, velles anant a comprar o a missa...

En resum, per a ajudar a una localització aproximada de l'escultor en l'entrellat d'escoles i tendències de la seva època, direm que Jou treballà dintre de les línies o aspiracions de la denominada escola mediterrània, iniciada per Maillol, i de la que ell,ensem, fou un representant notable. La seva aportació concreta i personal a aquesta escola podrà aclarir-se i precisar-se, esperem, en estudis posteriors que aquestes notes voldrien facilitar i encoratjar.

